

Nu angriber gråskimmel

Sensommer og efterår er højsæson for svampesydommen gråskimmel. Forebyg kraftige angreb ved at håndtere dine planter skånsomt, ventilere og sørge for lys og luft mellem væksterne.

Svampesygdomme kan angribe vore planter og resultere i, at forventningerne til slutresultatet ikke indfries. Gråskimmel er så ubetinget den svampesygdom, der ødelægger flest afgrøder.

Næsten alle typer af frugt og grøntsager er modtagelige. Bløde bær og frugter som jordbær, hindbær og kirsebær er udsatte. Prydplanter i haven, i drivhuse og i vinterhaver går ej heller fri. Små frøplanter angribes ved jordoverfladen, og når vi høster frugt og opbevarer den til senere brug, får vi ofte en grim overraskelse.

På latin hedder gråskimmel *Botrytis*. Der findes en lang række arter. Enkelte er specifikt tilknyttet en bestemt plantegruppe (fx løggråskimmel, *Botrytis allii*). Andre (fx *B. cinerea*) har et kæmpestort register af værtsplanter.

MUSEGRÅ ELLER BRUNLIG BELÆGNING

Drueskimmel er et andet ord for svampen, og navnet hentyder til de mikroskopiske sporer, som i stor forstørrelse ligner vindrueklaser. Set uden hjælpemidler fremtræder de som en musegrå eller brunlig belægning dér, hvor angrebet er godt i gang. Netop tilste-

deværelsen af disse sporer giver os mulighed for at skelne denne sygdom fra andre svampesygdomme.

Gråskimmel forårsager forskellige former for råd. Når angrebet er godt i gang, kan en række bakterier indfinde sig og nedbryde plantevævet yderligere.

KRÆVERÅBNE INDFALDSVEJE

Sporerne er luftbårne og findes i princippet overalt. Når de lander på planterne, kan de under forhold med høj luftfugtighed spire og sende hyfer ind i plantevævet. De kan normalt ikke trænge direkte ind gennem sundt væv, men kræver, at planten er svækket, beskadiget, eller at der på anden vis er skabt en indfaldsvej.

Planterester, fx visne blomster eller blade, er som en madpakke for svampen og sætter ofte et svampeangreb i gang.

Er svampen først inde i planten, går det stærkt. Den udskiller oxalsyre, som er med til at ødelægge det sunde væv i nærheden og give mulighed for den fortsatte ødelæggelse. Rådne frugter, visne eller væltede planter og ødelagte blomster er ofte slutresultatet.

Gråskimmel i hindbær.

Gråskimmel på rose.

En net krysantemumblomst udgør en "madpakke" for gråskimmelen.

Gråskimmel på tomatstængel.

Når svampen får dårlige forhold, danner den små sorte hvileorganer (sklerotier), der kan overleve i jorden til næste sæson.

VENTILÉR, OG SKAB LYS OG LUFT

Fugtighed er nøgleordet, når vi skal undgå angreb af gråskimmel. I drivhuse, hvor fugtigheden i sensommer og efterår tit er høj, angribes bl.a. tomater, agurker og vindruer. For at nedsætte fugten bør man holde vinduer og døre helt eller delvist åbne fra sidst i juli og resten af dyrkningssæsonen – også om natten.

Et specielt fænomen, der ofte ses som gullige ringe på tomater, kaldes aborterende gråskimmel. Det optræder, når sporerne spirer, men senere tørrer ud.

Beskær, så der er lys og luft mellem planterne. På friland kan man nedsætte fugtigheden i afgrøderne ved at dyrke med større planteafstand.

Du kan læse mere om gråskimmel på www.plante-doktor.dk.

TIL KAMP MOD GRÅSKIMMEL

- Undgå, at planterne beskadiges unødigt, for det giver indfaldsveje.
- Beskær tidligt på dagen, så sårene kan tørre ind.
- Vand ikke om aftenen.
- Tør fx løg før opbevaring.
- Fjern blade og bløde plantedele ved vinteropbevaring.
- Fjern visne blomster, så de ikke danner "madpakke" for svampen.
- Undgå for kraftig gødskning med kvælstof.

Havefonden af 2007

Københavnsafdelingen oprettede i 2007 Havefonden af 2007.

Der kan nu søges midler i denne fond.

ANSØGNING

Der kan søges til udvikling, formidling og fornyelse af havekulturen, så det er til gavn, glæde og inspiration for så mange som muligt.

Der uddeles fortrinsvis midler til foreninger.

ANSØGNINGSSKEMA

kan rekvireres hos formand Jette Hülsen på:
jette.hulsen@youmail.dk

ANSØGNINGSFRIST

25. okt. 2009. Ansøgninger der imødekommes modtager besked herom senest den 30. nov. 2009.